

Ενότητα 7^η Ένας στοργικός ηγέτης

Ἄπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος,
ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν,

οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων
ἀφίστατο,
οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ
γῆρας προὔφασίζετο,
ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον
ἐνόμιζε,
τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ
ποιεῖν.

Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς
πατρίδος
καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ,
ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει
φανερὸς ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρε-
ύων.

Τίς γὰρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν
ὁρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον; [...]

Ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ πό-
λει
ὡσπερ πατὴρ πρὸς παιῖδας προσεφέρε-
το.

Ἐλοιδορεῖτο μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς
ἀμαρτήμασιν,
ἐτίμα δ' εἴ τι καλὸν πράττειεν,
παρίστατο δ' εἴ τις συμφορὰ συμβαίνοι,
ἐχθρὸν μὲν οὐδένα ἠγούμενος πολίτην,
ἐπαινεῖν δὲ πάντας ἐθέλων,

σώζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων,
ζημίαν δὲ τιθεὶς εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος
ἀπόλοιτο.

Όλοι γνωρίζουμε ότι ο Αγησίλαος,
όπου πίστευε ότι θα ωφελούσε σε κάτι
την πατρίδα,
δεν έπαυε να μοχθεί, ούτε απέφευγε το-
υς κινδύνους,

δεν λυπόταν τα χρήματα, ούτε πρόβαλλε
ως δικαιολογία το σώμα ή τα γηρατειά,
αλλά πίστευε ότι καθήκον του καλού βα-
σιλιά είναι

να κάνει όσο το δυνατόν περισσότερα
καλά στους υπηκόους του.

Στις μεγαλύτερες ωφέλειες της πατρίδας,

κι αυτό εδῶ του συγκαταλέγω,
ότι, ενώ ήταν ο πιο δυνατός στην πόλη,
υπηρετούσε φανερά σε μεγάλο βαθμό
τους νόμους.

Γιατί ποιος θα ήθελε να μην υπακούει,
όταν έβλεπε τον βασιλιά να υπακούει;
[...]

Αυτός και τους πολιτικούς του αντιπάλο-
υς στην πόλη
τους συμπεριφερόταν σαν πατέρας
προς τα παιδιά του.

Κακολογούσε βέβαια όσους έκαναν αδι-
κίες,

τους τιμούσε όμως αν έκαναν κάτι καλό,
παραστεκόταν, αν παρουσιαζόταν κάπο-
ια συμφορά,
επειδή δε θεωρούσε κανένα πολίτη εχ-
θρό,
αλλά επειδή ήθελε να τους επαινεί όλο-
υς,

θεωρώντας κέρδος το να σώζονται όλοι
και θεωρώντας το ζημιά αν κάποιος, έσ-
τω και ανάξιος, χανόταν.

Νοηματική απόδοση κειμένου

Ο Ξενοφώντας στο κείμενο αυτό αναφέρει τις ικανότητες και το ήθος του βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαου. Είναι γνωστό σε όλους, λέει ο Ξενοφώντας, ότι ο Αγησίλαος αγαπούσε τόσο πολύ την πατρίδα του, ώστε δε λογάριζε ούτε κόπους ούτε κινδύνους κάθε φορά που επιβαλλόταν να της προσφέρει κάποια βοήθεια. Ποτέ δεν έφερε σαν πρόφαση την αναπηρία του σώματός του ούτε τα γηρατειά του με σκοπό να αποφύγει κόπους και κινδύνους. Πίστευε, ότι ο καλός βασιλιάς έχει υποχρέωση να προσφέρει στους υπηκόους τους όσο μπορεί περισσότερες ευεργεσίες. Η πιο μεγάλη ωφέλεια προ την πατρίδα του ήταν η υπακοή τους στους νόμους της. Η υπακοή ενός βασιλιά δεν επέτρεπε σε κανένα να μην υπακούει στους νόμους. Αλλά και η συμπεριφορά του ακόμα και προς τους πολιτικούς του αντιπάλους υπήρξε άριστη. Άλλοτε τους κατηγορούσε, όταν διέπρατταν σφάλματα, αλλά τους πρόσφερε και τιμές, όταν έκαναν κάποιο καλό. Αν τύχαινε ακόμα και σε εχθρό του κάποια συμφορά στεκόταν βοηθός του. Πίστευε ότι κέρδος της πόλης ήταν να είναι όλοι σώοι και ζημιά, αν χανόταν κάποιος, έστω κι αν αυτός ήταν ανάξιος.

Γραμματική

1. Να συμπληρωθούν τα κενά στις προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας:

- _____ (τί) ζῶα τοῖς κόραξιν ἐπιβουλεύουσιν;
- Μὴ ἀκούετε _____ (τί, αιτ. εν.) λέγει.
- Σὺ μὴ θαύμαζε ἐφ' _____ (ὃ, δοτ. πληθ.) λέγομεν.
- _____ (τίς, δοτ. πληθ.) οἱ Μακεδόνες ἐπολέμησαν;
- Ἐνταῦθα ἦν κῆπος πλήρης ἀγρίων θηρίων _____ (ὃ, ονομ. πληθ.) ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἐφ' ἵππου.
- _____ (τίς, ονομ. πληθ.) οὕτω μαίνονται οἴτινες (ὅστις, ονομ. πληθ.) οὐ βούλονται σοι φίλοι εἶναι;
- Μέννησο τῆς εὐεργεσίας _____ (ἧ, γεν. εν.) σὺ ἔτυχες.
- Οὐ τιμῶμεν _____ (ὅστις, αιτ. εν.) ὑβρίζει τὴν πατρίδα.
- Φοβοῦ τοὺς θεοὺς _____ (ὅσπερ, ονομ. πληθ.) τιμωροῦσι τοὺς ἀδίκους.
- Κύριος ἀγαπᾷ _____ (ὅς, αιτ. εν.) παιδεύει.
- Ἦλθον ἐκ τῆς πόλεως πρέσβεις _____ (ὅστις, ονομ. πληθ.) ἔλεγον ταῦτα.
- Κλέαρχος ἔπραξε καὶ ἄλλα _____ (τί, αιτ. πληθ.) ἄτοπα.

2. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας ὅστις ή ὅσπερ:

1. Καί τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καί ..... (ὅστις) ἄν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσεται ὁμοφρόνως.
2. Δήλωσον πρὸς ἐμέ πρὸς ..... (ὅστις) χρήζεις κομισθῆναι.
3. Ἐγκωμιάζεις τὴν τέχνην αὐτοῦ, ... (ὅστις, θηλ.) δέ ἐστίν οὐκ ἀπεκρίνω.
4. Εἶπε καὶ Μενεξένω ..... (ὅσπερ, ουδ. πληθ.) καὶ ἐμοὶ λέγεις.
5. Τέταρτον ..... (ὅσπερ, ουδ.) μέγιστον, τοὺς μὴ διαφθειρομένους ὑπὸ τῶν εὐπραγῶν (= της ευδαιμονίας) φημι φρονίμους εἶναι.

3. Να διαγράψετε τον τύπο που είναι λάθος:

ὥτινι - ὥτινι	αἴστισι – αἴτισι
τινά ή ἄττα – τινά ή ἄττα	τινί ή τω - τίνι ή τω
οὔπερ – οὔπερ	ὦντινων - ὦντινων
ῶσπερ - ῶνπερ	ἦνπερ - ἦνπερ
τινός ή τοῦ - τίνος ή τοῦ	οὔς – οὔς

4. Να μεταφερθούν οι προτάσεις στον άλλο αριθμό:

- Ἄνθρωπός τις βαδίζων περιέπεσε ληστῆ.

.....

- Ὅστις σοφός ἐστι διδασκέτω τὸν νέον.

.....

- Οἵτινες μέμφονται ἡμῶν, ἄδικοί εἰσιν.

.....

- Οὔτοι ἐπιβουλεύονται οἷσισιν εὐτυχεῖς εἰσιν.

.....

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Τί θεωρούσε καθήκον του σωστού πολιτικού ο Αγησίλαος σύμφωνα με τον Ξενοφώντα;

Σύμφωνα με τον Ξενοφώντα, ο Αγησίλαος θεωρούσε, ότι ο σωστός πολιτικός όφειλε να κάνει όσο το δυνατό περισσότερο καλά στους υπηκόους του. Γι' αυτό κάθε φορά που μπορούσε με κάποιον τρόπο να ωφελήσει την πατρίδα, έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του αφηφώντας τον κίνδυνο, τον κόπο και τα χρήματα. Αγωνιζόταν για το καλό, χωρίς να προβάλλει ως δικαιολογία τα γηρατειά ή οτιδήποτε άλλο.

2. Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του; Τι είδους σχέση επιδίωκε να δημιουργήσει μαζί τους;

Ο Αγησίλαος προσπαθούσε να προσφέρει όσα περισσότερα μπορούσε στους συμπολίτες του. Συμπεριφερόταν έτσι, ώστε να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για όλους τους πολίτες. Μάλιστα ήταν τόσο στοργικός ακόμη και προς τους πολιτικούς του αντιπάλους, ώστε να παρομοιάζεται με τον πατέρα που φροντίζει τα παιδιά του. Η σχέση που επιδίωκε να δημιουργήσει με τους συμπολίτες του δεν ήταν αυταρχική αλλά σχέση πατέρα - παιδιών.

3. Θα μπορούσε ο Αγησίλαος να χαρακτηριστεί, εκτός από ηγέτης, και «παιδαγωγός»; Ποια στοιχεία του κειμένου μπορούν να στηρίξουν αυτόν το χαρακτηρισμό;

Πράγματι ο Αγησίλαος, εκτός από ηγέτης, ήταν και παιδαγωγός. Με τη συμπεριφορά του αποτελούσε παράδειγμα προς μίμηση για όλους τους πολίτες. Δεν εξαιρούσε τον εαυτό του από τους νόμους και τις υποχρεώσεις των πολιτών. Έτσι μετέδιδε παιδαγωγικά μηνύματα στους συμπολίτες του, οι οποίοι υπάκουαν στους νόμους, όχι επειδή αναγκάζονταν, αλλά επειδή έβλεπαν και το βασιλιά τους να υπακούει, αν και είναι ανώτερος.